

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Een strategisch kader voor een concurrerende en duurzame bio-economie in de EU

(COM(2025) 960 *final*)

(C/2026/3558)

Rapporteur: **Arnaud SCHWARTZ**

Adviseur	Eva BILLE
Raadpleging	Europese Commissie, 22.12.2025
Rechtsgrond	Artikel 192, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Bevoegde afdeling	Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu
Goedkeuring door de afdeling	16.4.2026
Goedkeuring door de voltallige vergadering	29.4.2026
Zitting nr.	605
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	214/0/6

1. Conclusies en aanbevelingen

Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) verzoekt de Europese Commissie met klem rekening te houden met het volgende:

1.1. Europa is een continent dat over beperkte hulpbronnen beschikt en voor onder meer fossiele brandstoffen en grondstoffen sterk afhankelijk is van invoer, in een steeds gespannener geopolitieke context. Tegelijkertijd is de overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen een van de belangrijkste oorzaken van het aanhoudende verlies aan biodiversiteit⁽¹⁾. In overeenstemming met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen moet worden gezorgd voor samenhang tussen de klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen van de EU en de circulaire economie. Een robuuste en welomschreven strategie voor de bio-economie zal de vorderingen op het gebied van de circulaire economie aanvullen en zal, binnen de grenzen van de planeet, zorgen voor decarbonisatie, welzijn en concurrentievermogen op lange termijn.

1.2. De EU zal alleen een leidende rol in de wereld kunnen spelen als haar instellingen strikte beginselen en waarborgen vaststellen met betrekking tot mogelijke inputs voor de bio-economie, of het nu gaat om primaire of secundaire biomassa uit bijvoorbeeld landbouw, aquacultuur, bossen, natuur of gemeentelijk/industriële afval. De EU-strategie voor de bio-economie moet gericht zijn op de groene transformatie van de economie, rekening houdend met sociale en milieuaspecten. Een duurzame en circulaire bio-economie zal de economie en het concurrentievermogen van de EU versterken, de afhankelijkheid van fossiele hulpbronnen verminderen, bijdragen tot de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen en nieuwe banen alsook sociale en milieuvoordelen creëren. De EU moet in haar leidende rol prioriteit geven aan hoogwaardige banen, met name in landelijke en afgelegen gebieden. De gehanteerde beginselen moeten kwantificeerbaar en afdwingbaar zijn en in de hele toeleveringsketen worden gemonitord, en moeten op gelijke wijze worden toegepast op Europese en ingevoerde grondstoffen. Een belangrijk punt in een mondiale context is dat iets gedaan moet worden aan de oneerlijke concurrentie van fossiele grondstoffen die te laag geprijsd zijn omdat de aan winning, gebruik en uitputting verbonden externe kosten niet worden doorberekend (en omdat ze vaak gesubsidieerd worden).

⁽¹⁾ PB C, C/2024/6880, 28.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6880/oj>.

1.3. De EU moet helder zijn over de waarde die het al dan niet benutten van de bio-economie heeft voor de samenleving, en moet resoluut kiezen voor de afvalhiërarchie, waarbij vermindering van het gebruik van hulpbronnen vooropstaat, teneinde de bio-economie echt circulair en concurrerend te maken. Weliswaar wordt in de voorgestelde strategie wel verwezen naar een hiërarchie van het gebruik van biomassa die de hulpbronnenefficiëntie ten goede komt, maar er zijn sterkere waarborgen nodig voor langetermijn- en multicyclosooplossingen om tot een sluitende kringloop te komen.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Dankzij de uitvoering van de strategie voor de bio-economie van 2012 en de actualisering ervan in 2018 zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van onderzoek en innovatie. Voortbouwend op deze basis is de nieuwe strategie erop gericht de vooruitgang op het gebied van biotechnologie te benutten, in overeenstemming met het kompas voor concurrentievermogen, de Clean Industrial Deal en de visie voor landbouw en voedsel. De vijf prioritaire actiegebieden hebben betrekking op opschaling, het creëren van vraag, duurzame winning, wereldwijde partnerschappen en gezamenlijke uitvoering.

2.2. De bio-economie moet op duurzame wijze worden ontwikkeld met biodiversiteit en ecosysteemdiensten als centrale aspecten. 72 % van de bedrijven in de eurozone is sterk afhankelijk van ecosysteemdiensten⁽²⁾. Opschaling, innovatie en het concurrentievermogen van de EU zijn geen doelstellingen die klakkeloos nagestreefd moeten worden zonder ze in de juiste context te plaatsen — ze worden pas relevant als is voldaan aan bepaalde randvoorwaarden: toereikendheid en efficiëntie van hulpbronnen, circulariteit en een duurzame aanvoer van biomassa. Volgens de strategie en de conclusies van de Raad van maart 2026 over de strategie voor de bio-economie zou de EU voor 90 % zelfvoorzienend zijn; deze stelling is evenwel niet voldoende onderbouwd, en er zijn juist aanwijzingen dat de EU in bepaalde sectoren een handelstekort heeft⁽³⁾. In de strategie wordt voorgesteld de koers uit te zetten voor een duurzame en natuurpositieve bio-economie, waarbij met name circulariteit een sleutelrol speelt. Dit houdt in dat bij de uitvoering doelbewust aandacht wordt besteed aan de voordelen en waarborgen op het gebied van biodiversiteit.

2.3. Er kan onmogelijk voorbij worden gegaan aan de algemene context van deze strategie. De markten voor fossiele en biobaseerde materialen zijn per definitie mondiaal, en concurrentievermogen moet dus niet alleen worden gezien vanuit het oogpunt van wat de EU zelf in de hand heeft (een lokale verschuiving van fossiele naar bio-inputs), maar ook binnen een ecosysteem van mondiale partnerschappen en concurrentie tussen en binnen materialen. De beginselen die ten grondslag liggen aan een duurzame bio-economie moeten daarom op mondiaal niveau worden besproken, en de bio-economie kan alleen slagen als partnerschappen worden aangegaan op basis van ambitieuze inputnormen en als de externe kosten van fossiele brandstoffen worden doorberekend.

2.4. Er moet financiële steun komen om duurzame koplopers een duwtje in de rug te geven en in staat te stellen op te schalen. Wel moeten daarbij meetbare en traceerbare criteria en strikte voorwaarden worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat er in de EU of elders ter wereld geen perverse prikkels ontstaan die niet-hernieuwbare of niet-regeneratieve vormen van winning in de hand werken, en om alle vormen van greenwashing te voorkomen. Daarnaast zijn fiscale maatregelen geboden om het gebruik van fossiele materialen te ontmoedigen. De steun in verband met het partnerschap van de Gemeenschappelijke Onderneming “Een circulair biobaseerd Europa” en de leningen van de Europese Investeringsbank moeten daartoe worden uitgebreid.

2.5. Het is van cruciaal belang dat belanghebbenden bij een en ander worden betrokken; hier is voor het EESC een belangrijke rol weggelegd. De governance van nieuwe fora, zoals het Forum van regelgevers en innovatoren voor de bio-economie, moet transparant en inclusief zijn; alle stemmen (ook die van het maatschappelijk middenveld) moeten niet alleen worden gehoord, er moet ook naar geluisterd worden. Er moet prioriteit worden gegeven aan gevestigde horizontale netwerken, zoals het Europees stakeholdersplatform voor de circulaire economie (Ecesp) en de coördinatiegroep daarvan, om peer learning en het delen van kennis te vergemakkelijken. Het Ecesp-kenniscentrum, andere relevante nieuwe en bestaande fora, het Bio-based Industries Consortium (BIC), het Onderzoeks- en innovatienetwerk van Europese regio's (Errin) alsook consortia in het kader van Horizon Europa kunnen helpen bij het verzamelen en delen van kennis.

2.6. Alle niveaus moeten zich er uitdrukkelijk toe verbinden het publiek in te lichten, voor te lichten en bij de inspanningen te betrekken. Alleen dan kan het gebrek aan informatie en vertrouwen onder de bevolking verholpen worden zodat de nodige politieke en sociale steun wordt verkregen voor een ambitieuze strategie voor de bio-economie. De bio-economie moet ook worden opgenomen in leerplannen voor het basis- en middelbaar onderwijs en beroepsopleidingen.

2.7. Voortbouwend op het succesvolle werk van de EU-jongerenambassadeurs voor de bio-economie steunt het EESC het voorstel om een permanent participatief platform op te zetten om jongeren als belanghebbenden bij het besluitvormingsproces te betrekken.

⁽²⁾ Unlocking finance and investments in nature | Sustainable finance | European Environment Agency (EEA).

⁽³⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/97ebf16d-4dbf-11f0-a9d0-01aa75ed71a1/language-en>; https://fefac.eu/wp-content/uploads/2025/04/FF_2024_FINAL.pdf.

2.8. De bio-economie moet in overeenstemming zijn met de beginselen van circulariteit, met name de beginselen van circulair ontwerp en efficiënt gebruik van hernieuwbare hulpbronnen, zoals vervat in het cascaderingsbeginsel ⁽⁴⁾. Dat beginsel moet worden versterkt als een centraal governancebeginsel, waarbij — na de langetermijnbehoeften van ecosystemen — duidelijk prioriteit wordt gegeven aan het gebruik van voedsel voor rechtstreekse menselijke consumptie, ter wille van de voedselzekerheid en -veiligheid, en valorisatie alleen wordt toegestaan in geval van onvermijdelijke residuen en bijproducten. Bij het kiezen van materialen moeten de milieueffecten die tijdens hun gehele levenscyclus ontstaan, ingecalculeerd worden, inclusief de bredere gevolgen voor de natuur van het hele proces van winning en gebruik tot herproductie en verwijdering. De levensduur van producten is van belang en moet tot uiting komen in beleidsstimulansen. We hebben gezonde, levende, diverse en vruchtbare ecosystemen nodig — de koolstofopslagduur alleen volstaat daarom niet als indicator voor landgebruik.

2.9. Ontwerp maakt het mogelijk een efficiënt gebruik van hernieuwbare hulpbronnen te waarborgen, biogebaseerde hulpbronnen langer te benutten, winning terug te dringen, de omzetting van land tot een minimum te beperken en de natuur de kans te geven zich te herstellen. Het is dan ook zaak om circulair ontwerpen bij producten van de bio-economie en innovatie aan te moedigen, het gebruik van hulpbronnen te beperken, afval te voorkomen of tot een minimum te beperken en te valoriseren, de energie-input circulair te maken, en ernaar te streven om met lokale natuurlijke kringlopen te werken en lokale hoogwaardige banen te scheppen. De circulaire economie biedt namelijk een systeembenadering voor een duurzaam beheer van materiaalstromen waarbij vermindering van gebruik, alsook reparatie, hergebruik en hercirculatie van grondstoffen worden bevorderd dankzij ecologisch ontwerp, hetgeen al wordt toegepast in bepaalde geïntegreerde bioraffinaderijen. Dezelfde beginselen, maar dan toegepast op biomassastromen, zijn terug te vinden in de bio-economie. Bij het ontwerp moet erop worden toegezien dat de materialen niet toxisch zijn, geen problematische mengsels bevatten en op veilige wijze weer in de kringloop kunnen worden gebracht, bijvoorbeeld via industriële compostering of andere gecontroleerde omgevingen.

2.10. De bio-economie houdt een strategische keuze in die investeringen, sectoroverschrijdende vormen van een leven lang leren, opleiding en aanpassing vereist. Verregaande mogelijkheden voor peer-to-peer-learning, waarbij onder meer de sociale partners en universiteiten uit de hele EU worden betrokken, moeten gericht zijn op leren van elkaar, de ontwikkeling van een iteratief leermodel, en het vergemakkelijken van de toegang tot financiering en subsidiëring alsook de uitwisseling van kennis ⁽⁵⁾.

2.11. Voortbouwend op eerder onderzoek en eerdere investeringen is specifieke financiering voor onderzoek en innovatie nodig om mogelijkheden op het vlak van een duurzame bio-economie te maximaliseren en toekomstgericht academisch onderzoek en cocreatie te ondersteunen. Zo kan worden vastgesteld waar de hoogste maatschappelijke waarde te behalen valt, kan industriële symbiose binnen lokale gesloten kringlopen mogelijk worden gemaakt met behulp van biomassahubs ⁽⁶⁾, onder meer in de agrovoedingssector, en kunnen sociale voordelen onder de aandacht worden gebracht, zonder dat de grenzen van de planeet worden overschreden.

2.12. De bio-economie moet berusten op duurzame praktijken op het gebied van landgebruik ter ondersteuning van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, bodemgezondheid en koolstofafvang.

2.13. Het verwaarden van mest (onder meer via het renure-project of biogasproductie-installaties) kan het gebruik van minerale meststoffen (en de negatieve gevolgen in verband met de productie ervan) verminderen en tegelijkertijd de circulariteit vergroten en de ontwikkeling van de plattelands- en lokale bio-economie bevorderen ⁽⁷⁾. Deze verwaarding van mest mag echter niet leiden tot lock-in-effecten. Bovendien is de EU voor specifieke diervoedersegmenten nog altijd sterk afhankelijk van invoer — met name voor voer met een hoog eiwitgehalte, waarvan ca. twee derde geïmporteerd wordt — ook al is de zelfvoorzieningsgraad van de EU toegenomen door de ontwikkeling van biobrandstoffen. Elk scenario voor de bio-economie moet daarom berusten op een solide Europese eiwit- en oliestrategie, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van nieuwe regionale waardeketens die zichzelf kunnen onderhouden ⁽⁸⁾.

2.14. Het BIOEAST-initiatief biedt een model voor samenwerking in de sector. Midden- en Oost-Europese landen, waaronder veel kandidaat-lidstaten, spelen een belangrijke rol bij de verwaarding van biomassa ⁽⁹⁾. Het initiatief spoort regio's ook aan om strategieën voor de bio-economie te ontwikkelen op basis van hun eigen sterke punten. Ook buiten Midden- en Oost-Europa moet sterkere regionale steun voor de ontwikkeling van de bio-economie worden aangemoedigd. Hoewel de EU uitgebreide ervaring heeft op het gebied van de bio-economie en kan voortbouwen op goede praktijken en internationale initiatieven (bv. de FAO, G20 en andere), vereist de huidige concurrentiële en geopolitieke context dat verder wordt gegaan dan vrijwillige en gefragmenteerde samenwerking. Er moet een meer systematische en strategische dialoog over de bio-economie komen die betrekking heeft op alle facetten van het externe optreden van de EU, met inbegrip van nabuurschapsbeleid, uitbreiding en bredere internationale partnerschappen.

⁽⁴⁾ PB C, C/2025/109, 10.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/109/oj>.

⁽⁵⁾ Zoals aan de Universiteit van Reims Champagne Ardennes met het Exebio-instituut en het CMQ (Centre des métiers et qualifications) om jongeren op te leiden op het gebied van bio-economie.

⁽⁶⁾ Levensmiddelen, bio-economie, natuurlijke hulpbronnen, landbouw en milieu.

— HORIZON-CL6-2026-01-CIRCBIO-05: Inzicht krijgen in biomassastromen in Europa.

— HORIZON-CL6-2027-01-CIRCBIO-07: Verbetering van biomassastromen voor een duurzame en circulaire bio-economie.

⁽⁷⁾ Informatief rapport van het EESC over de voordelen van extensieve veeteelt en organische meststoffen in het kader van de Europese Green Deal.

⁽⁸⁾ PB C 75 van 28.2.2023, blz. 88.

⁽⁹⁾ PB C, C/2025/109, 10.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/109/oj>.

3. Beleidsamenhang, ook met betrekking tot de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen

3.1. De EU-strategie voor de bio-economie moet stroken met andere initiatieven in het kader van de Europese Green Deal, de Overeenkomst van Parijs, het oceaanpact, de biodiversiteitsstrategie, de actieplannen en de komende wetgeving inzake de circulaire economie en de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, met inbegrip van de verordening inzake natuurherstel alsook onder meer de ontbossingsverordening, de richtlijn bodemmonitoring, de verordening inzake ecologisch ontwerp voor duurzame producten en de visie voor landbouw en voedsel. In de geplande wetgeving op het gebied van circulaire economie en de biotechwetgeving II dient in alle opzichten rekening te worden gehouden met de bio-economie. Op deze manier zal ervoor worden gezorgd dat de bio-economie in de EU een actieve bijdrage aan de klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen levert en dat de biotechnologiestrategie concreet gestalte krijgt.

3.2. Het is belangrijk te werken aan het monitoren, modelleren en in kaart brengen van de veilig beschikbare hoeveelheid biomassa en de stromen ervan, met name via het kenniscentrum voor bio-economie ⁽¹⁰⁾. Het EESC steunt de voorgestelde werkzaamheden van het kenniscentrum. Het gebruik van biomassa mag niet schadelijk zijn voor ecosystemen. Het vaststellen van definities van duurzame en beschikbare biomassa is dan ook een zeer belangrijke eerste stap, die op de drie duurzaamheidspijlers moet berusten en in het algemeen belang moet zijn (beschikbaarheid van natuur, biodiversiteit, water, land, gezonde bodems). Er moet sterker worden ingezet op methoden en modellen ter beoordeling van de beschikbaarheid en duurzaamheid van duurzame biomassa bij de verschillende toepassingen en bij het onbenut laten ervan. Lacunes in de meting en monitoring moeten met deze aanpak worden gedicht.

3.3. Passende zorgvuldigheid in de toeleveringsketen van biomassa moet in overeenstemming zijn met de richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid (CSDDD) en de ontbossingsverordening (EUDR).

3.4. Er is een algemeen aanvaarde definitie nodig die verduidelijkt dat de bio-economie een essentieel instrument is voor duurzame ontwikkeling. Zo moet in die definitie duidelijk worden gemaakt dat "duurzame oplossingen" betrekking moeten hebben op ecologische, sociale en economische aspecten als gezamenlijke en gelijkwaardige prioriteiten, in overeenstemming met de definities van de G20 ⁽¹¹⁾ en de Verenigde Naties. Op die manier kunnen de verschillende nationale en regionale strategieën beter op elkaar worden afgestemd en kunnen mondiale samenhang en rechtvaardigheid worden bevorderd, om zo te voorkomen dat de impact van de consumptievoetafdruk van de EU geëxporteerd wordt. Dit betekent ook een geïntegreerde aanpak van het nabuurschapsbeleid, de uitbreiding en handelspartnerschappen met sterke spiegelclausules.

3.5. Het zou een positieve stap zijn als overwegingen met betrekking tot de bio-economie werden meegenomen in de berekening van de milieuvoetafdruk van producten. Niet alle vormen van koolstofopslag zijn echter gelijk en er zijn waarborgen nodig om een duurzaam gebruik van land, water en bossen te garanderen.

3.6. De bio-economie moet een blauwe circulaire bio-economie bevorderen (met inbegrip van visserij en aquacultuur), in overeenstemming met de Blue Deal en het oceaanpact. De inventarisatie van het hulpbronnengebruik moet ook de watervoetafdruk omvatten, en er moeten duidelijke verbanden worden gelegd met ecologisch ontwerp en de strategie voor chemische stoffen om de staat van de ecosystemen en de menselijke gezondheid weer te geven.

3.7. Het EESC heeft zich al eerder op het standpunt gesteld dat het concurrentievermogen niet gebruikt mag worden als excuus om groene en sociale normen af te zwakken; concurrentievermogen moet altijd worden beoordeeld aan de hand van de samenhang met de toegevingen in het kader van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, met name in de context van het rapport-Draghi ⁽¹²⁾.

4. Opschaling en creëren van vraag: duurzaam aanbod als randvoorwaarde

4.1. Opschaling en het creëren van vraag, zoals belicht in de strategie voor de bio-economie, kunnen pas in beeld komen als er sprake is van een helder gedefinieerd en gewaarborgd duurzaam aanbod. De bio-economie vereist een dergelijk duurzaam aanbod van biomassa dat in overeenstemming is met het herstel van de natuur en dat het behoud van de biodiversiteit op land en zee waarborgt. Overheidsopdrachten zijn een krachtig instrument om de vraag naar duurzame producten te stimuleren. Daarbij moeten verplicht niet-prijzgerelateerde criteria worden gehanteerd, moet de voorkeur worden gegeven aan het onbenut laten, hergebruiken en repareren, en moeten sociale voorwaarden worden gesteld. Er dient duidelijk te worden aangetoond dat streefcijfers voor overheidsopdrachten inzake het gehalte aan biobaseerd materiaal bijdragen aan het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen, met name wat betreft de wisselwerking met streefcijfers inzake het gehalte aan gerecycled materiaal. Leidende markten moeten strategisch worden geselecteerd en ondersteund; dit geldt met name voor secundaire biomassa, residuen, bijproducten en onvermijdelijke op afval gebaseerde grondstoffen ⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ Bio-economie.

⁽¹¹⁾ G20 High-Level Principles on Bioeconomy: <http://www.gov.br/g20/en/news/g20-reaches-consensus-and-establishes-high-level-principles-on-bioeconomy/gib-g20-brasil-high-level-principles.pdf/@download/file>.

⁽¹²⁾ De toekomst van het Europese concurrentievermogen.

⁽¹³⁾ Dergelijke leidende markten moeten uitdrukkelijk sectoren omvatten met een hoge grondstoffenintensiteit en circulariteitspotentieel, zoals textiel, kleding en schoeisel, alsook de bouwsector, waar cascadering van biomassa, duurzaamheid, ontwerp voor hergebruik en biobaseerde innovatie aanzienlijke voordelen voor het milieu en het concurrentievermogen kunnen opleveren.

4.2. Hightechinnovatie blijft belangrijk, met name voor biogebaseerde componenten die zijn verkregen uit bijproducten en secundaire materialen die fossiele of anderszins niet-duurzame producten vervangen. Biogebaseerde materialen kunnen bijdragen tot decarbonisatie door de afhankelijkheid van geïmporteerde fossiele inputs (zoals meststoffen) te verminderen en de strategische autonomie van de EU te versterken. Een evenwichtig pakket circulaire oplossingen, dat wordt bijgewerkt aan de hand van de meest recente gegevens en wetenschappelijke inzichten, is van cruciaal belang; alternatieven voor fossiele grondstoffen moeten daarbij worden ingezet waar dat de beste resultaten oplevert.

4.3. Digitale en technologische instrumenten kunnen de efficiëntie in de bio-economie weliswaar aandrijven, maar mogen niet het streven worden. Innovatie is geen doel op zich. Doel is een toereikend en efficiënt gebruik van natuurlijke biologische processen om de duurzaamheid te verbeteren op basis van circulariteit. Open toegang tot of openbare eigendom van gegevens is geboden met het oog op autonomie en billijkheid. Tegelijk streeft de bio-economie naar een eerlijke transitie, met inachtneming van duurzame traditionele praktijken en op de natuur gebaseerde oplossingen. In de agrovoedingssector werken veel boerenbedrijven door middel van agro-ecologische en regeneratieve praktijken al samen met de natuur om voedingsmiddelen van hoge kwaliteit en hoge waarde te produceren zonder dat daarvoor hoogtechnologische of digitale instrumenten nodig zijn. Dit bijkomende aspect mag niet over het hoofd worden gezien in het streven naar een intensiever gebruik van geavanceerde technologie. Ook op de natuur gebaseerde oplossingen voor voedsel en milieu moeten ondersteund worden.

4.4. Stadslandbouw, op gegevens gebaseerde korte toeleveringsketens en circulaire voedselhubs kunnen voedselverspilling tegengaan en circulariteit integreren in de bio-economie, en moeten worden ontwikkeld in samenwerking met stedelijke gemeenschappen; daarnaast moet worden ingezet op respect voor voedsel als verantwoordelijkheid van de consument.

4.5. Het gebruik van natuurlijke systemen voor het creëren van koolstofputten kan worden verbeterd en aangemoedigd en moet worden beschouwd als een essentieel onderdeel van de Europese land- en bosbouw ⁽¹⁴⁾. Het EESC heeft al eerder verzocht om verdere bevordering van regeneratieve vormen van landbouw om de duurzame voedselproductie te vergroten en de doelstellingen op het gebied van klimaat, bodemgezondheid en biodiversiteit te ondersteunen, en daarbij zowel het inkomen van boeren als de productiviteit van de landbouw en de weerbaarheid tegen extreme klimaatgebeurtenissen te verhogen ⁽¹⁵⁾. Daarnaast kunnen natuurcredits particuliere financiering helpen mobiliseren en natuurpositieve maatregelen stimuleren. Ze mogen echter niet in de plaats komen van overheidsbeleid, overheidsfinanciering en regelgevingskaders, maar moeten deze aanvullen ⁽¹⁶⁾. De verwezenlijking van de biodiversiteits- en duurzaamheidsdoelstellingen kan niet alleen aan de markt worden overgelaten; dit zou risico's kunnen inhouden uit oogpunt van doeltreffendheid, additionaliteit, administratieve lasten voor beroepsbeoefenaars en speculatieve dynamiek. De bio-economie moet daarom geworteld blijven in primaire productiesystemen, rentmeesterschap van ecosystemen en investeringen in het openbaar belang, voortbouwend op bestaande kaders voor het landbouw-, het milieu- en het cohesiebeleid.

4.6. Een duurzame bosgebaseerde bio-economie kan helpen de economische en handelsstructuur van de EU weer in evenwicht te brengen door voort te bouwen op bestaande deskundigheid en concurrentievoordelen op het gebied van biogebaseerde oplossingen met een hoge toegevoegde waarde, waaronder samengesteld hout, duurzame bouw, geavanceerde biomaterialen, groene chemie en circulaire verpakkingen, terwijl er binnen ecologische grenzen wordt gewerkt. Biodiverse bossen die beheerd worden volgens het principe van bosbouw met doorlopende bedekking (CCF, continuous cover forestry), zoals gebruikelijk in veel EU-lidstaten, hebben meerdere voordelen op het vlak van duurzaamheid.

Deze aanpak is alleen geloofwaardig als de bosbeheerpraktijken in overeenstemming zijn met de biodiversiteits- en ecosysteemdooelstellingen. Bosbeheer dat dicht bij de natuur staat ("closer-to-nature forest management") ⁽¹⁷⁾ biedt bijvoorbeeld een flexibel, wetenschappelijk onderbouwd kader dat meerdere voordelen qua duurzaamheid oplevert en tegelijkertijd kan worden aangepast aan uiteenlopende ecologische omstandigheden, in overeenstemming met de EU-biodiversiteitsstrategie en de EU-bosstrategie.

5. De sociale dimensie

5.1. De bio-economie heeft ook een sociale dimensie, in die zin dat gekeken moet worden naar de mensen die bij de betreffende bedrijven betrokken zijn en naar de baten voor de gemeenschappen. Vaardigheden en competenties op het gebied van de bio-economie zijn van cruciaal belang voor het welslagen van de strategie, en alle vormen van dialoog waarbij het maatschappelijk middenveld en de sociale partners worden betrokken, bijvoorbeeld via collectieve onderhandelingen, moeten in overweging worden genomen.

⁽¹⁴⁾ PB C 323 van 26.8.2022, blz. 95.

⁽¹⁵⁾ PB C, C/2025/4207, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4207/oj>.

⁽¹⁶⁾ EESC-advies over de Routekaart voor natuurcredits (PB C, C/2026/2548, 22.5.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2548/oj>).

⁽¹⁷⁾ Richtsnoeren voor bosbeheer dat dicht bij de natuur staat.

5.2. Als onderdeel van een plattelandsstrategie en de inspanningen om landelijke, kust- en afgelegen gebieden te ondersteunen, biedt de bio-economie mogelijkheden voor het creëren van goedbetaalde duurzame banen, opleidingen en sociale voordelen, via de ontwikkeling van een bio-economie die in overeenstemming is met circulariteit en duurzaamheid. Er moet prioriteit worden gegeven aan de mogelijkheden op het gebied van plattelandsontwikkeling en aan verruiming van het ecosysteem rond de bio-economie; vaardigheden op het gebied van de bio-economie zijn daarvan een integraal onderdeel.

5.3. De strategische dialoog over de toekomst van de landbouw ⁽¹⁸⁾ biedt de kans om circulaire beginselen, via de bio-economie, te integreren in een veerkrachtig voedselsysteem in de EU. Een aanpak op basis van voedselsystemen moet het beleid sturen, waarbij elke schakel van de waardeketen aandacht krijgt. Alle steun- en financieringsmogelijkheden buiten het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) moeten in kaart worden gebracht om stimulansen te bieden voor een holistisch en duurzaam voedselsysteem en uitgebreide steun te bieden aan landbouwers die de overstap willen maken.

5.4. De strategie voor de bio-economie biedt, samen met de visie voor landbouw en voedsel en de langetermijnvisie voor plattelandsgebieden, een kans om de basis te leggen voor een visie voor het Europese platteland die prioriteit geeft aan welzijn en de beginselen van circulariteit, zoals kortere toeleveringsketens, reparatie en hergebruik. In het kader van de strategie moeten maatregelen worden uitgewerkt om jongeren in staat te stellen een transformatieve verandering in gang te zetten bij het vormgeven van de bio-economie.

5.5. Breder maatschappelijke voordelen zijn onder andere een verbetering van de gezondheid en het welzijn van gemeenschappen, besparingen op de gezondheidszorg en plattelandsvernieuwing. Er moet onderzoek worden verricht om ervoor te zorgen dat bio-economiepraktijken eerlijk zijn, waarbij kansen worden belicht maar tegelijkertijd de uitdagingen worden erkend.

Brussel, 29 april 2026.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Séamus BOLAND

⁽¹⁸⁾ Strategische dialoog over de toekomst van de landbouw in de EU.